משום חשבונות. שאם יכנס למולאי שבת יעשה סעודה בלילה ויתעצב בשבת מהו לרבות להוליא ודבר דבר (ישעיה מח): **מפקחים.** מוליאין לאור: **פיקוח.** פוסקונברמ"ש בלעז: **ערטיליות.** פלטי מלכים ושלטונים: **ללמדו אומנות.** מלה הוא דכתיב (קהלת ט) "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" למוד תורה אור אומנות שהחיה הימנו עם התורה ואמרינן בקידושין (דף כט.) שאביו חייב ללמדו אומנות: **שמא ישחוט בן עוף.** בשבת לצורך מולאי שבת שיאכל טרוד ושכח שהוא שבת: **שאל לסיום בשני בשבת.** שלריכין להרבות בסעודה אחר השבת שהוא ערב יום כפורים: **ידאם.** לשלישי בשבת שמא ישחוט בן עוף לצורך סעודת מחר: **אים ליה רווחא.** לשחוט בלילה שהסעודה איכה עד למחר: **הכא לים ליה רווחא.** שהסעודה בלילה אחר השבת משתיכה מיד: **ולא חיישינן לאיקרורי דעתא.** אם לא ימלא לה בחולים לא חיישינן שיתקרר כעסו בהאי פורתא: **ונבעלת בחמישי.** משתחשך ברביעי ותיכנס ליל חמישי: **ברכה לדגים.** פרו ורבו · ומלאו את המים כו' (בראשית א): **טועמא ונאמרה בו ברכה לאדם.** פרו ורבו ומלאו את הארץ (שם): **טעמא משום ברכה.** אבל מאן דלא קפיד אברכה, משום איקרורי דעתא לא חיישינן משום **ברכה דאדם עדיפא ליה.** האי פורתא: ומיהו בשני לא תשא בתולה דבזמן ארוך עד שני בשבת דאתו דייני חיישינן לאיקרורי אבל מרביעי עד חמישי לא חיישינן: **למחר משכים לאומנתו ונולך.** שאין משתה אלמון באלמנה אלא יום אחד כדלקמן בפירקין (דף ז.): **חמישי בשבת.** יום חופה: **ושני בשבת.** חיבת ביאה: **אדם בעל.** למ"ד ברכה דאדם עדיפא אף זו תיבעל בשני למ"ד משום שקדו נבעלת בחמישי דהא לא יכיכים לאומנתו: **גדולים מעשה לדיקים ממעשה ילירת שמים וארץ.** ומשום בר קפרא נקט לה דאיירי לעיל באגדה: **אף ידי.** אלא יד: **מקדש.** מעשה ידי לדיקים הוא: **כלי קאמר.** האי "ומעשה ידיו" במעשה הלדיקים כתיב, שקרוין מעשה שלהם "מעשה ידיו של הקב"ה" וה"ק "ומעשה ידיו" דהוא מעשה הלדיקים מגיד הרקיע שהרקיע מעיד עליהם לבריות שהם לדיקים שמתפללין על הגשמים ומטר יורד: **יתד.** קבילי"ו בלע"ז:

[לעיל כ. ב. לקמן ז.]

* חוק סיגר"ם אולי [ ] מוקאים דברי אגדה. אחרים הגיה חוצלת לשאת על דעתו בשאר ישעיה מתן

שבת קו.

* סוקרים אלו אינם נשם פיגלים אלא לדראות שעיקר השאלה כאן בשאר הגאי הרוק הסגר"ם מהדה ההחיה בגוטא של חשבונות של מאזנו שאומר לחבן בשבת

מגנ"ד

סידרה של דוגמאות של חשבונות של מאזנו דאותר לחבן בשבת

בשבת

[וע' בחוס' שבת קגב: וסוכה כב. ד"ה ולא והוס' סנהדרין מז:]

מגנ"ד (דף דמ"ב)

ה"שאלות הדנין בשאר ראשונה

תוספות רי"ד

נוסח

התולה נשאת ברביעי אתי היא נבעלת: ולא חיישינן לאיקרורי דעתא — דחיישינן לאיקרורי דעתא

מגנ"ד

הדגשת בר קפרא בגולין - כפיס לסימון ל"ב)

נוסח

שדם דאלמנה שנשאת בחמישי נבעלת בשני

מגנ"ד

(מאקב) דברי בר קפרא וסיום לן

קשיות

נוסח

עוד דברי בר קפרא הדנין שיחוט באבנות כאונר לשמירת דברים אסורים

ר"ח ורב המנונא דאמרי תרוייהו חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר פוסקין צדקה לעניים בשבת. וא"ר יעקב בא"א אר"י מפקחין פקוח נפש בשבת והלכים לב"כ ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת. ותנא דבי מנשה משרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת. וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן הולכין לטרטיאות ולקרקיאות לפקח על עסקי רבים בשבת. ותנא דבי מנשה משרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת. וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן הולכין לטרטיאות ולקרקיאות לפקח על עסקי רבים בשבת: תני בר קפרא בתולה נשאת בר' ונבעלת בה' האיל ונאמרה בו ברכה לדגים ואלמנה נשאת בה' ונבעלת בששי האיל ונאמרה בו ברכה לאדם ותנא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בו' שאם אתה אומר תבעל בחמישי למחר משכים הוא לאומנותו והולך. שקדו חכמים על תקנות בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים ה' בשבת ו' בשבת ושבת:

מגנ"ד

(מאקב) דברי בר קפרא וסיום לן

קשיות

נוסח

עוד דברי בר קפרא הדנין שיחוט באבנות כאונר לשמירת דברים אסורים

מ"שאלות הדנין בשאר ראשונה

מגנ"ד

הדגשת בר קפרא בגולין - כפיס לסימון ל"ב)

נוסח

שדם דאלמנה שנשאת בחמישי נבעלת בשני

מגנ"ד

(מאקב) דברי בר קפרא וסיום לן

קשיות

נוסח

עוד דברי בר קפרא הדנין שיחוט באבנות כאונר לשמירת דברים אסורים

משום חשבונות אמר ליה אביי וחשבונות של מצוה מי אסירי והא רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרוייהו *חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת {וא"ר אלעזר פוסקין צדקה לעניים בשבת ואמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן הולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת ואמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן מפקחין פיקוח נפש בשבת ואמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן הולכין לטרטיאות ולקרקיאות לפקח על עסקי רבים בשבת ותנא דבי מנשיא משרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אלא אמר רבי זירא גזירה שמא ישחוט בן עוף, א"ל אביי אלא מעתה יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת, ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף? התם דלנפשיה, לא טריד הכא דלאחרים טריד אי נמי התם אית ליה רווחא הכא לית ליה רווחא, השתא דאתית להכי ערב שבת נמי גזירה שמא ישחוט בן עוף אבעיא לה בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי ולא חיישינן לאיקרורי דעתא אן דלמא בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי דחיישינן לאיקרורי דעתא ת"ש דתני בר קפרא בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם טעמא משום ברכה אבל משום איקרורי דעתא לא חיישינן, אי הכי אלמנה נמי תיבעל בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים? ברכה דאדם עדיפא ליה ואי נמי משום ישקדו דתניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי שאם אתה אומר תיבעל בחמישי למחר משכים לאומנתו והולך לו *שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה שלשה ימים חמישי בשבת וערב שבת ושבת מאי איכא בין ברכה לשקדו? איכא בינייהו אדם בטל אי נמי יום טוב שחל להיות בערב שבת ורש בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאילו במעשה שמים וארץ כתיב °אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים" ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב °מכון לשבתך פעלת ה' מקדש" אדני כוננו ידיך הקשיב בבלי אחד ור' חייא שמו °ויבשת ידין יצרו הכתיב הכתיב יצרו א"ר נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב °כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת שיתיב °השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידין מגיד הרקיע? הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד הרקיע, ומאי ניהו? מטר דרש בר קפרא מאי דכתיב °ויתד תהיה לך על אזנך" אל תקרי אזנך אלא על אוזנך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון

יניח

ליכא בין לישנא דמשני ברכה דאדם עדיפא ליה ובין לישנא דאי נמי משום שקדו ומשני דאיכא אדם בטל אי נמי י"ט שחל להיות כו' דלישנא דטעמא דברייתא משום שקדו ולא משום ברכה הכא דליכא שקדו נבעלת אם ירצה אבל בחמישי אבל לישנא קמא דטעמא דברייתא משום ברכה דמשמע פשטא דברייתא אפילו באדם בטל אי נמי ב"ט שחל להיות בערב שבת דליכא משום שקדו מכל מקום משום ברכה תבעל בששי ואפילו להאי לישנא אי לאו שקדו משום שקדו משום ברכה לאודה לא היו קובעים יום כפרישות לעיל גבי ותנא בחד בשבת: **דאילו** בשמים ובארץ כתיב אף ידי וגו'. דמשמע חדא אע"ג דמסיים קרא וימיני טפחה שמים ואמר בשלהי הקומץ רבה (מנחות לו: וש"ס) ליד" הייט שמאל ח"ל תרתי כתיב מ"מ בהד מעשה ליכא אלא חד אבל במעשה לדיקים בחד מעשה כמו בית המקדש כתיב תרתי ידיס: